

אוצר הנפש

* **	🕯️🕯️	📍
17:18	16:02	י-ם
17:19	16:16	ת"א
17:17	16:05	חיפה
17:21	16:10	ב"ש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הסיפור

לא שוברים (מענישים) – מתקנים!

סיפור ידוע על אדמו"ר הזקן, שהקפיד לא לשבור שום דבר אלא רק לפרק – הוא קבל במתנה לחתונה קופסה של טבק. הוא לא רצה להשתמש בה לטבק, אלא להשתמש במכסה שלה – מכסף מלוטש – כמראה כדי ליישר את התפילין. איך הוא הסתדר עד אז? עד אותו שלב הוא לא הקפיד על ישור התפילין – אולי אז הוא סבר כמו רבי חיים מצאנז, שאמר שאין הקפדה לגבי מקום התפילין בראש בדיוק באמצע. יש סיפור שהמלאכים צחקו על אדמו"ר הזקן שהתפילין שלו לא במקום. כנראה מאז הוא שינה.

אדמו"ר הזקן
לא שבר שום
דבר אף פעם

מהו עולם התיקון בפשט? תיקון אומר שלא שוברים או זורקים משהו מקולקל – אלא מתקנים אותו. האריז"ל אומר שחס לו להבליע יהודי בשאלו תחתית – חלילה לו מלהעניש, כעת צריך תיקון. בכל העולם היום יש פחות עונשים – כמעט בכל המדינות בעולם בטלו גזר דין מות, החליפו אותו במאסר עולם (לשנתיים...). לפעמים דינים יכולים לבוא ב'דלת האחורית' – אם אין עונשים אבל צריך להעניש יכולים להיות דינים של קורונה, או משהו אחר. ובכל זאת – רואים שמושג העונש פוחת והולך בעולם.

בכל אופן, הדגש בסיפור הוא שאדמו"ר הזקן לא שבר את מכסה קופסת הטבק, אלא פרק אותו בעדינות – כי אדמו"ר הזקן לא שבר שום דבר אף פעם, הוא עוד שלב של עולם התיקון ביחס למה שקדם לו.

(משיעור כ"ג תמוז פ"א)

אוצר קצר

רוב יוסף ואחיו – הגורם לעיכוב מלכות ישראל

כנודע שהגלות והחורבן הם בשל שנאת חנם ועד היום עדיין מרקד היצר הזה בינינו והוא המניעה העיקרית על כינון מלכות ישראל. היצר הרע של שנאת חנם הוא הפוגם באחדות כנסת ישראל, ספירת המלכות, והמונע מהצבת מנהיגות-מלכות אמתית שתנהל את העם. ראשית הפגם הזה הוא במכירת יוסף, שם טענו האחים כנגד יוסף "המלך תמלך עלינו אם משול תמשל בנו" – הוא-הוא פגם המלכות שנעשה על ידי שנאת חנם.

(משיעור ו' שבט ע"ו)

אוצר הפרשה

החיבור של חברון (יהודה) ושכם (יוסף)

יעקב שולח את יוסף לראות מה שלום אחיו ושלום הצאן "וישלחהו מעמק חברון ויבא שכם". חברון היא עיר מרכזית בנחלת יהודה, ובה התחיל דוד המלך (משבט יהודה) את מלכותו. לעומת זאת, שכם היא העיר הראשית בנחלת יוסף, ובה התפלגה הממלכה – כאשר עשרת השבטים (ובראשם שבטי אפרים ומנשה) מאסו במלכות בית דוד. חברון היא ערש מלכות יהודה בדרום, ושכם ערש מלכות ישראל בצפון.

יש כאן ניסיון חיבור שבינתיים לא מצליח. מצד אחד יוסף היוצא מעירו של יהודה ומבקש את אחיו, "את אחי אנכי מבקש". ומצד שני יהודה המנהיג את האחים ומביא למכירת יוסף בעירו של יוסף. בפרשה שלנו, רוב השבטים נגררים אחרי יהודה ומתנכרים ליוסף, ובעתיד הסיפור מתהפך: רוב השבטים עם יוסף מתנכרים ליהודה ומדיחים אותו מהמלכות – והכל בשכם.

הפיצול בין השבטים מתחיל בדור האבות. יעקב נושא שתי נשים, צריך גם את רחל וגם את לאה (אפילו שיעקב עצמו לא מבין בתחילה שהוא זקוק ללאה). באותה מדה, צריך גם את יוסף וגם את יהודה, הדרום והצפון. התיקון השלם יבוא רק כאשר יתחברו הדרום והצפון, חברון ושכם, הנטיות השונות בעם ישראל יהיו כולן תחת דגל אחד, הדגל של מלך המשיח.

(משיעור כ"ח שבט תשע"ד)

ארבעת נסיונותיו של יוסף

לצאת חי – הוא נשאר עם מורל גבוה. לא נורא, גם זה יעבור... הבור ריק, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, אבל חוץ מזה "לית אתר פנוי מיניה", גם ה' נמצא כאן. הרי יוסף הוא בן זקונים של יעקב, שמסר לו את כל חכמתו – ה' נמצא בכל מקום. זו מהות יוסף. התורה לא מספרת לנו בדיוק, אבל מכל מה שקרה אנו יודעים שהוא עמד בנסיון – ההצלחה עם ראובן וההצלחה עם יהודה, כל המחשבות שלהם, הן מכח אי-היאוש שלו. מי שלא מתייאש משדר לאחרים תדרים של מחשבות שיצילו אותו – הכל כי הוא עצמו בתוך הסכנה חושב נכון ולא מתייאש.

הנסיון השלישי: אשת פוטיפר. אחרי סיפור הבור האחים מוציאים אותו, מוכרים אותו, הוא יורד למצרים – הכל בעל כרחו, "ויוסף הורד מצרימה". הוא נמכר לעבד, מאד מצליח, ופתאום נושאת אליו אשת אדוניו את עיניה ומנסה לפתות אותו. "ותתפשהו בבגדו" – הוא עזב את הבגד אצלה "וינס ויצא החוצה". "וינס" גם מהשער של נסיון – הוא נס ויצא החוצה. בגדו הוא היצר הרע שלו. הוא עזב את היצר הרע שלו אצלה. העמידה שלו בנסיון היא "וינס ויצא החוצה", ועל ידה התקיים אצלו "נס להתנוסס", הוא התרומם מאד, עד שבזכות נסיון זה קוראים לו "יוסף הצדיק".

מה **הנסיון הרביעי?** במקום לקבל פרס הצטיינות על העמידה בנסיון, הוא קבל **12 שנה בבית הסהר**. 12 שנה יושב בבית הסהר ושומר הכי טוב על המורל שלו. הוא מחכה לישועה בכל רגע, אבל לא נופל ברוחו, הוא לא מרה שחורה'דיק. הוא בכלל לא יודע מהי עצבות – לא צריך להיות עצוב, גם בבית הסהר צריך להיות שמח. דרך אגב, כתוב שאשת פוטיפר התכוונה לשם שמים – ראתה שהיא או בתה עתידה ללדת מיוסף, וכך היה. היא גדלה את אסנת כבת – או ממש בתה, או, לפי חז"ל, היא בת דינה שהיא גדלה כבת – והוא התחתן אתה והעמיד ממנה את אפרים ומנשה, שנים משבטי י-ה, שני דגלים. הכל מכוון לטובתו, גם הנסיונות שה' עושה הם לטובתך.

(משיעור כ"א כסלו ע"ט)

אפשר לזהות ארבעה נסיונות בהם עומד יוסף בפרשתנו:

הנסיון הראשון: יוסף יודע שאחיו שונאים אותו, בגלל חלומותיו. אם שונאים אותו יכול להיות מאד מסוכן, כמו שהוכיח הנסיון – שילך לבד למקום אחיו. והנה, אביו שולח אותו מעמק חברון – מעומק המחשבה של הבטחת ברית בין הבתרים לאברהם אבינו, השוכב בחברון, במערת המכפלה – "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן". שולח את יוסף לאחיו, לדווח מה שלום האחים ומה שלום הצאן.

עוד פעם, ברור שזו שליחות מסוכנת, סכנת נפשות ממש. קודם כל, שאלה על יעקב – הוא לא הכיר את המצב? הוא לוקח את בן הזקונים שלו, הבן האהוב שלו, ושולח אותו אל בין האריות?! זו שאלה על יעקב, אבל ודאי שאלה על יוסף – יוסף ודאי יודע שמסוכן לו. בהמשך המלאך אומר לו שעזבו את האחוה, עוד יותר ברור לו שהוא הולך לגוב אריות שמסוכן לו – אז מה הוא עושה?! בתמימות, ילד טוב, אבא שלו שולח אותו למקום מסוכן, שליחות מסוכנת, והוא קם והולך. זהו כבר הנסיון הראשון שהוא עמד בו – **מסירות נפש על כבוד אב**.

מה הנסיון השני שלו? הוא מגיע לאחים, הם חושבים להרוג אותו, אבל למזלו – בזכות ראובן ואחר כך בזכות יהודה – הוא ניצל. דבר ראשון מפשיטים ממנו את כתנת הפסים שלו. מה המשמעות ברוחניות? כתנת הפסים היא הקשר בינו לבין אבא שלו. הרי כתוב היה קודם "וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים". כתנת הפסים, המעידה על בחירת אביו בו, היא באמת מקור הקנאה – מקנאים בו ושונאים אותו בגללה. דבר ראשון מפשיטים את כתנת הפסים ואחר כך משליכים אותו לבור, "והבור רק אין בו מים", מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו".

מה הוא עשה בתוך הבור? מה הוא חשב? **הנסיון השני: לא לאבד עשתונות בבור מלא נחשים ועקרבים.** לא להתייאש. יוסף הוא אחד ששומר על מורל גבוה, איפה שהוא לא נמצא. גם בתוך הבור אליו זרקו אותו אחיו, עם נחשים ועקרבים, בלי שום סיכוי

אוצר הפתגם

כל הפרעה פסיכולוגית מתחילה במחשבה שלילית. [יש לשמור על המחשבה – לא לאפשר למחשבות שליליות להכנס למודעות שלי, ואם נכנסת כזו מחשבה לדחות אותה. מהי מחשבה שלילית? זו יכולה להיות מחשבה רעה על מישהו אחר; תאוה זרה, שאינה תואמת לטוב של התורה; או מחשבה של פרנויה].

(משיעור ג' כסלו ע"ט)

אם עבודת ה' אינה עם בטול, הוא סוג של פולחן עצמי – עבודה זרה בדקות, בתוך הנפש של האדם. [עבודת ה' תלויה בבטול. כשאדם משתוקק מצד עצמו להשיג אלקות – אין בכך בטול. רק כאשר עושים את מה שה' צוה, אז יש בכך בטול ורק אז אפשר באמת להשיג אלקות].

(משיעור ו' שבט ע"ו)